

SGP

DANTUMADIEL

YN FERTROUWEN

Verkiezingsprogramma

SGP Dantumadiel

Raadsperiode 2022 – 2026

Yn Fertrouwen

Inhoudsopgave

		Bladzijde
Inhoudsopgave		2
Inleiding		3
Speerpunt 1	Ien dei rêst	4
Speerpunt 2	Dantumadiel selstannich	5
Speerpunt 3	Bouwe foar elkenien	6
Speerpunt 4	Gjin faksinasjetwang	7
Accent 1	Bestjoerskultûr	8
Accent 2	Soarch en wolwêzen	9
Accent 3	Ûnderwiis, Sport en Kultûr	10
Accent 4	Wurk en bedriuw	12
Accent 5	Natuer en miljeu	13

Yn Fertrouwen

Inleiding

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van SGP Dantumadiel voor de raadsperiode 2022 – 2026. Wij hebben het de titel ‘**Yn Fertrouwen**’ meegegeven.

De komende raadsperiode willen wij **yn fertrouwen** ons werk doen. Waarin **fertrouwen** jullie dan of op wie, zo zult u zich misschien afvragen? En waarop is dat **fertrouwen** dan gebaseerd?

Ons fertrouwen is op de Heere God.

Ons **fertrouwen** is in de eerste plaats gevestigd op de Heere God, die Zich in de Bijbel, Zijn woord, geopenbaard heeft. Hij is de Schepper van hemel en aarde en Hij onderhoudt ons nog van dag tot dag. Hij regeert ook alle dingen. Wat er ook gebeurt, het loopt Hem niet uit de hand. Ons **fertrouwen** is in de eerste plaats gevestigd op de Heere God, tegen Wie wij, mensen, in opstand gekomen zijn, maar Die Zijn Zoon naar de wereld gezonden heeft om ons met Hem te verzoenen: Christus Jezus, onze Verlosser.

Wij geloven en **fertrouwen** dat het voor ons, mensen, in de diepste zin van het woord heilzaam is als wij ons schikken naar de orde die de Heere God in de schepping gelegd heeft en die Hij ons in de Bijbel geopenbaard heeft. Daar tegenover zijn wij ervan overtuigd dat het voor ons, mensen, in de diepste zin van het woord heilloos is als wij de orde die de Heere God in de schepping gelegd heeft, willen negeren, daar geen rekening mee willen houden, maar de orde van de Heere God willen aanpassen, omkeren.

Ons fertrouwen is ook op onze medemensen.

Wij weten uit de Bijbel dat ieder mens ten diepste een zondige aard heeft. Maar wij weten ook dat de Heere God ons ervoor kan en wil bewaren dat we die zondige aard helemaal uitleven. De Heere God weerhoudt ons daarvan opdat het op de aarde leefbaar zou blijven. Ons **fertrouwen** is dan ook in de tweede plaats gevestigd op onze medemensen: op de burgers van onze gemeente. Wij gaan ervan uit dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor de inrichting van hun leven en dat zij die verantwoordelijkheid, door Gods goedheid, ook aankunnen.

Het **fertrouwen** op onze medemens kan helaas niet onbegrensd zijn. Wij hebben allemaal een zekere mate van controle nodig. Sociale controle in de eerste plaats, maar ook een zekere mate van controle door de overheid.

Zo willen wij de komende raadsperiode ons werk doen: **yn fertrouwen** op God boven alles, en ook **yn fertrouwen** op onze burgers, de inwoners van onze dorpen.

In dit verkiezingsprogramma vindt u een korte uiteenzetting van onze speerpunten:

1. Ien dei rêst
2. Dantumadiel selsstannich
3. Bouwe foar elkenien
4. Gjin faksinaasjetwang

Yn Fertrouwen

Speerpunt 1: Ien dei rêst

Alles moet snel.

Ons leven wordt gekenmerkt door haast, ook in Fryslân. Alles moet snel. Krijgen we een appje, dan verwachten ze dat we gelijk reageren. We moeten online zijn.

Er moet erg veel.

Er moet steeds meer. Allemaal hebben we zo onze verplichtingen en dat begint al als we nog jong zijn: huiswerk maken, sporten, muzikles... Later komt daar de zorg bij, de zorg voor onze kinderen of onze ouders. Wat vooral veel tijd en aandacht vergt, is ons werk. Om een beetje mee te kunnen komen, kan het bijna niet anders of je moet als gezin twee inkomens hebben.

We hebben geen tijd.

Het is voor veel mensen niet eenvoudig om alle ballen in de lucht te houden. En het eerste wat dan in de knel komt, is de ander. We hebben geen tijd meer, niet voor God, onze Schepper en Verlosser, en ook niet voor onze medemens. Zelfs niet voor ons gezin.

Eén dag rust.

De Heere God heeft één dag ingesteld als rustdag. Dit gebod is tegelijk ook een zegen. Wat een voorrecht is het dat we één dag mogen hebben om afstand te nemen van ons werk en de nabijheid te zoeken van de Heere God en van onze naaste. Wat een voorrecht is het dat wij niet 24/7 aan hoeven te staan. Wij **fertrouwen** dat God daarmee het goede met ons voor heeft.

Concreet:

- Wij zijn tegen de openstelling van winkels op zondag.
- Wij vinden het belangrijk dat iedereen op zondag naar de kerk kan gaan.
- Wij vinden het belangrijk dat de gemeente goede contacten onderhoudt met de kerken.

Yn Fertrouwen

Speerpunt 2: Dantumadiel selsstannich

Dantumadiel is 'gewoan bysûnder'.

Zet je alle Friese gemeenten op een rijtje, dan is Dantumadiel nogal eens de eerste. Of de laatste. Een paar voorbeelden: de meest veilige gemeente, de gemeente met de laagste vaccinatiegraad, de gemeente met de het laagste geboortecijfer, de gemeente met de minste tandartspraktijken, enzovoorts. Dat noemen wij: 'gewoan bysûnder'. Dat Dantumadiel, daar houden wij van.

Dantumadiel verdient een eigen bestuur.

SGP Dantumadiel vindt dat een unieke gemeente als Dantumadiel een eigen bestuur verdient. Nu de gemeente Noardeast Fryslân niet met Dantumadiel verder wil, moet Dantumadiel ook weer een eigen ambtelijke organisatie opbouwen.

Dantumadiel heeft behoefte aan 'kleine kwaliteit'.

De inwoners van onze gemeente hechten aan een persoonlijke benadering. Informele contacten werken in onze gemeente vaak beter dan formele contacten. Korte lijntjes, direct aanspreekbare ambtenaren en wethouders, dat is wat onze burgers waarderen. Deze aard van onze burgers vraagt om een gemeentelijke organisatie met een menselijke maat.

De gemeente moet mensen niet voor de voeten lopen.

Wij vinden dat de gemeente niet te veel taken naar zich toe moet trekken. De gemeente moet zich niet overal mee willen bemoeien. Houd de gemeente klein, is ons devies. Dan kan de OZB-belasting laag blijven. Laat de gemeente zich beperken tot haar kerntaken en zeker niet achter de voordeur komen.

De gemeente moet zo veel mogelijk uitbesteden.

Als het mogelijk is, moet de gemeente haar taken uitbesteden aan bedrijven of aan maatschappelijke instellingen. En als dat niet mogelijk is, moet de gemeente goed samenwerken met de provincie en naburige gemeenten. Belangrijk vinden wij dat die samenwerking plaatsvindt op basis van opdrachtgeverschap, niet op basis van partnerschap.

Concreet:

- Dantumadiel moet zelfstandig blijven.
- Dantumadiel moet een eigen ambtelijke organisatie opbouwen.
- De gemeente mag niet meer uitgeven dan het kan betalen.
- De gemeente moet zo veel mogelijk uitbesteden.
- De gemeente moet zich niet overal mee bemoeien.
- Bedrijven en maatschappelijke instellingen krijgen een 'right of challenge'.
- De gemeente zorgt ervoor dat zij niet concurreert met burgers, bedrijven en instellingen.

Yn Fertrouwen

Speerpunt 3: Bouwe foar elkenien

Er moet ruimte zijn om te wonen.

In Dantumadiel bruist het. Overal zijn mensen bezig met het opknappen van woningen, met verbouwingen en met uitbreidingen. Soms doen de mensen het zelf. Vaak ook maken ze gebruik van een netwerk van zzp-ers. **SGP Dantumadiel** vindt dat de gemeente die mensen zo goed en zo goedkoop mogelijk moet helpen.

In alle dorpen moet ruimte zijn voor nieuwbouw.

Overal wordt gewerkt aan bouwplannen, onder andere in Rinsumageast. In sommige dorpen zijn DOMs actief (DOM = DorpsOntwikkelingsMaatschappij), zoals in Broeksterwâld en in Driezum. Wij zijn blij met die initiatieven en vinden dat daar ruimte voor moet zijn. De gemeente moet zich ervoor inspannen om een en ander mogelijk te maken.

Er moeten voldoende woonvoorzieningen zijn voor ouderen.

Ook in Dantumadiel is er sprake van vergrijzing. Mensen worden ouder en het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Veel ouderen willen in het dorp blijven wonen, dicht bij familie, vrienden en bekenden. Wij vinden daarom dat er in de dorpen voldoende woonvoorzieningen moeten zijn die geschikt zijn voor ouderen.

De gemeente steunt starters op de woningmarkt.

Een koopwoning is voor veel jongeren niet of nauwelijks meer betaalbaar. Belangrijk is daarom dat de gemeente ervoor zorgt dat er genoeg starterskavels beschikbaar zijn. Voor sommige jongeren kan een starterslening helpen. Voor starters die aan een koopwoning nog niet toe zijn, probeert de gemeente in samenwerking met Thûs Wonen voldoende huurwoningen te realiseren.

Concreet:

- Er komen meer mogelijkheden voor welstandsluw bouwen.
- Initiatieven voor kleinschalige woonvoorzieningen voor ouderen, al dan niet gecombineerd met een vorm van zorg, worden gestimuleerd en ondersteund.
- De gemeente bevordert levensloopbestendig bouwen.
- Als mensen willen inwonen, bijvoorbeeld bij een zoon of een dochter, of juist bij een ouder, dan verleent de gemeente zo veel mogelijk medewerking. Hetzelfde geldt als mensen een mantelzorgwoning willen realiseren of een kangoeroewoning.
- Eigen inwoners krijgen voorrang wanneer zij een nieuwbouwwoning willen huren of kopen.
- De gemeente zorgt voor voldoende capaciteit voor het verstrekken van startersleningen.
- De gemeente dringt er bij initiatiefnemers op aan dat er ook starterswoningen worden gebouwd.

Yn Fertrouwen

Speerpunt 4: Gjinn Faksinaasjetwang

Geen overheid achter de voordeur

Wij vinden het een buitengewoon kwalijke zaak als de overheid haar onderdanen beperkingen oplegt die ten koste gaan van het recht op lichamelijke integriteit, de klassieke vrijheden van godsdienst en vereniging en vergadering en het beginsel van gelijke behandeling. Vaccinatiedwang en vaccinatiedrang zijn zaken waar onze partij zich altijd tegen heeft verzet. Wat dat betreft kan de SGP bogen op een traditie van meer dan 100 jaar en die houden wij graag hoog.

Uitzonderingsbepalingen voor gewetensbezwaarden

Overeenkomstig de Bijbel zien wij de overheid als dienaar van God. Als zodanig willen wij de overheid ook gehoorzamen. Maar de macht van de overheid is niet onbeperkt. Daar waar de overheid van haar burgers iets vraagt wat in strijd is met het gebod van God, verspeelt zij op dat punt haar recht op gehoorzaamheid. De SGP heeft dan ook altijd gepleit voor uitzonderingsbepalingen voor gewetensbezwaarden.

De gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid

Nu kan het zijn dat de Rijksoverheid wetten en regelingen uitvaardigt die dwingend of dringend zijn voor burgers die gewetensbezwaren hebben tegen vaccinatie. Als de Rijksoverheid bij de uitvoering van die wetten en regelingen een beroep doet op de gemeente, vindt **SGP Dantumadiel** dat de gemeente moet nagaan in hoeverre zij verplicht is daadwerkelijk medewerking te verlenen dan of er ruimte is voor een gedoogbeleid. Dat geldt te meer als de openbare orde in het geding is.

Concreet:

- Geen uitvoering van onredelijk beperkende QR-codecontroles bij bijvoorbeeld gemeentelijke gebouwen, horeca en winkels zeker als de openbare orde in het geding is.

Yn Fertrouwen

Accent 1: Bestjoerskultûr

Communicatie

Het gemeentebestuur communiceert helder. Het zorgt ervoor dat bij burgers en bedrijven geen verkeerde verwachtingen kunnen ontstaan.

Draagvlak

Het gemeentebestuur streeft naar maatschappelijke rust. Daartoe zorgt het voor breed draagvlak voor zijn besluiten. Daarbij werkt het niet alleen samen met de verschillende verenigingen voor dorpsbelangen, maar ook met de wijkagenten en de huisartsen. Bovendien onderhoudt het nauwe contacten met de verschillende kerken in de gemeente.

Participatie

SGP Dantumadiel heeft **fertrouwen** in burgers, bedrijven en instellingen. Particuliere initiatieven worden door het gemeentebestuur zo veel mogelijk gefaciliteerd. Initiatieven worden aangemoedigd. Waar mogelijk organiseert het gemeentebestuur inbreng en inspraak.

Openbaarheid

De gemeenteraad zorgt voor openbaarheid van haar vergaderingen, behalve wanneer het belang van de gemeente zich daartegen verzet en wanneer het gaat over personen. De gemeenteraad zorgt voor goede relaties met de plaatselijke pers en de plaatselijke media (onder andere met de RTVNOF).

Concreet:

- Het gemeente gebruikt geen woorden die niet uit te leggen zijn.
- Het programma 'It is oan jo' wordt uitgebouwd.
- De gemeenteraad zorgt voor uitzending van haar beraadslagingen, zowel auditief als visueel.
- De gemeenteraad organiseert regelmatig hoorzittingen voor burgers, bedrijven en instellingen om haar te informeren over feiten en meningen die voor haar relevant zijn.

Yn Fertrouwen

Accent 2: Soarch en wolwêzen

Gezin

SGP Dantumadiel heeft **fertrouwen** in de gezinnen. In de gezinnen worden kinderen gevormd en in de gezinnen worden jongeren (en ook ouderen) opgevangen als het even wat minder gaat. De gezinnen zijn onvervangbaar. Wij vinden het daarom van het grootste belang dat de gemeente de gezinnen op alle mogelijke manieren zo veel mogelijk ondersteunt.

Zorg

Op het gebied van zorg en ondersteuning werkt de gemeente nauw samen met artsen en praktijkondersteuners, met scholen en kerken. Hulpvragers kunnen zich laten bijstaan door een onafhankelijke cliëntondersteuner. De gemeente ziet erop toe dat van zorggelden geen misbruik wordt gemaakt; fraude wordt bestraft.

WMO

De gemeente moet ervoor zorgen dat mensen zich zo veel mogelijk zelf kunnen redden en dat ze in onze maatschappij mee kunnen doen. Om dat te bevorderen zorgt de gemeente voor algemeen toegankelijke voorzieningen die daarbij kunnen helpen. Als specifieke hulp nodig is, zorgt de gemeente voor een passend aanbod. Zij houdt daarbij rekening met de wensen van de burger.

Jeugdhulp

De gemeente is ook verantwoordelijk voor de organisatie van de jeugdhulp. Op dit moment is de jeugdhulp voor een groot deel provinciaal georganiseerd. Wij zijn van mening dat dat niet optimaal is. Het is beter de jeugdhulp en de administratie van de jeugdhulp kleinschaliger en dichter bij huis te organiseren.

Inkomensondersteuning

Wij zijn voorstander van een ruimhartige inkomensondersteuning. Maar meestal is meer nodig dan een uitkering. De gemeente stimuleert uitkeringsgerechtigden om zich te ontwikkelen en ondersteunt hen bij het zoeken naar werk.

Concreet:

- **SGP Dantumadiel** is voorstander van een wethouder met aandachtsgebied gezinszaken.
- De gemeente stimuleert en financiert een aanbod van relatietherapie.
- De gemeente heroverweegt de relatie met Sociaal Domein Fryslân.
- Naast zorg in natura moet ook zorg gefinancierd uit een PGB mogelijk zijn.
- De gemeente biedt zo veel mogelijk werkervaringsplaatsen.
- De gemeente bouwt de samenwerking met Dokwurk uit.

Yn Fertrouwen

Accent 3: ûnderwiis, Sport en Kultûr

Schoolgebouwen

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het onderwijs. **SGP Dantumadiel** vindt dat de komende raadsperiode nieuwbouw gerealiseerd moet worden voor de scholen in Feanwâlden. Voor de scholen in Wâlterswâld moet nieuwbouw of vernieuwbouw voorbereid worden, te realiseren in de volgende raadsperiode (2026-2030).

Sport

Sport heeft in de samenleving van Dantumadiel een belangrijke plaats. Nu kinderen steeds meer tijd achter een beeldscherm doorbrengen, is het goed dat ze gestimuleerd worden om te bewegen. Bij teamsporten leren ze bovendien samenwerken. Wij vinden het daarom belangrijk dat de gemeente met de sportverenigingen goede contacten onderhoudt.

Zwemmen

In onze waterrijke provincie is het van levensbelang dat kinderen al op jonge leeftijd leren zwemmen. Bovendien is zwemmen gezond, niet alleen voor kinderen, maar ook voor ouderen. Wij vinden dat scholen die schoolzwemmen willen organiseren daarvoor een tegemoetkoming moeten krijgen. In het algemeen zorgt de gemeente voor een betaalbaar zwemaanbod.

Muziek

Een ander samenbindend element in de samenleving van Dantumadiel is muziek en zang. In veel dorpen is een muziekkorps actief en vaak ook een koor. Die verdienen ondersteuning. Voor de muziekkorpsen is het bovendien van belang dat voldoende jongeren een instrument leren bespelen. Wij vinden dat er betaalbaar muziekonderwijs moet zijn voor iedereen.

Sporthallen en buurthuizen

Onze gemeente telt een flink aantal sporthallen en dorpshuizen. Verschillende daarvan moeten binnen afzienbare tijd worden vervangen. Wij vinden dat er een meerjarenplan moet komen voor investeringen in maatschappelijk onroerend goed. In plaats van 2 sporthallen in De Westereen en Feanwâlden verdient het wat ons betreft overweging 1 sporthal te bouwen bij de Sânjies.

Sport-en-cultuurpas

Wij zijn voorstander van invoering van een Sport-en-cultuurpas die verstrekt wordt door de gemeente en die door de burgers naar eigen inzicht gebruikt kan worden voor betaling van abonnementen, toegangskaartjes enzovoorts voor sport- en cultuuractiviteiten in de gemeente. Doel is op die manier burgers meer zeggenschap te geven over de uitgaven van de gemeente.

Yn Fertrouwen

Accent 3: ûnderwiis, Sport en Kultûr

Concreet:

- In de komende raadsperiode (2022-2026) wordt nieuwbouw gerealiseerd voor de scholen in Feanwâlden.
- Er wordt nieuwbouw voorbereid voor de scholen in Wâlterswâld, te realiseren in de volgende raadsperiode (2026-2030).
- Scholen die schoolzwemmen willen organiseren krijgen daarvoor een tegemoetkoming.
- De gemeente maakt afspraken over een betaalbaar zwemaanbod.
- De gemeente onderhoudt goede contacten met De Wâldsang om ervoor te zorgen dat er een betaalbaar aanbod is van muziekonderwijs.
- Er komt een meerjarenplan voor investeringen in maatschappelijk vastgoed.
- Er komt een Sport-en-cultuurpas voor sport- en cultuuractiviteiten in de gemeente.

Yn Fertrouwen

Accent 4: Wurk en bedriuw

Ondernemingszin

SGP Dantumadiel heeft **fertrouwen** in bedriuwen en ondernemers. Mensen met visie, die kansen zien. Mensen met durf, die bereid zijn tot investeringen. Mensen met daadkracht, die ideeën kunnen omzetten in acties. Mensen met mensenkennis, die anderen daarin mee kunnen krijgen. Die krijgen vaak meer voor elkaar dan de gemeente.

Dienstverlening

Plannen voor de economie en voor bedriujgheid moeten niet ontwikkeld worden door de gemeente, maar door de bedriuwen en de ondernemers. Waar nodig helpt de gemeente bij de uitvoering. De gemeente is er ten dienste van bedriuwen en ondernemers. En niet andersom. De taak van de gemeente is met de bedriuwen en de ondernemers mee te denken. Hen te helpen.

Kennisdeling

De gemeente stimuleert kennisdeling. Kennisdeling tussen bedriuwen en ondernemers onderling, maar ook kennisdeling van bedriuwen en ondernemers met onderwijs- en zorginstellingen in de gemeente. Daarnaast stimuleert de gemeente de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten die bij kunnen dragen aan de oplossing van bepaalde maatschappelijke problemen.

Regionale samenwerking

De gemeente Dantumadiel werkt al jaren nauw samen met de andere gemeenten in Noordoost Fryslân. Op veel gebieden is regionale afstemming nodig, zoals woningbouw, openbaar vervoer, aanleg van bedriujventerreinen, promotie van Noordoost Fryslân als recreatiegebied, samenwerking tussen het bedriujfsleven en het onderwijs, zorg voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Concreet:

- De gemeente onderhoudt goede contacten met de ondernemersverenigingen in de gemeente.
- Bestemmingsplannen, detailhandelsvisies, enzovoorts bevatten voor bedriuwen en ondernemers zo min mogelijk beperkingen.
- De gemeente stimuleert natte teelten.
- De gemeente stimuleert de beschikbaarheid van glasvezelaansluitingen in de hele gemeente, ook in het buitengebied. De gemeente verkoopt haar aandeel in Kabelnoord niet.

Yn Fertrouwen

Accent 5: Natuer en miljeu

Natuurbescherming

Dantumadiel is een prachtige gemeente, niet in het minst door de rust en de ruimte. Dat moet vooral zo blijven. Woningbouw en bedrijvigheid moeten mogelijk zijn, maar passend bij de aard en de schaal van de gemeente. Bij bermbeheer, groenonderhoud en andere activiteiten van de gemeente moet oog zijn voor natuurwaarden.

Energie

De winning van gas en van andere fossiele brandstoffen neemt af. Om die afname op te vangen vindt **SGP Dantumadiel** dat allereerst gekeken moet worden naar de mogelijkheden van energiebesparing. Vervolgens moet ook opwekking van windenergie en zonne-energie worden overwogen. Belangrijk vinden wij dat het voor de burger betaalbaar blijft.

Fietssnelwegen

Wij vinden dat de gemeente terughoudend moet zijn met de aanleg van nieuwe wegen. Wegen waar geen gebruik van wordt gemaakt, moeten een andere bestemming krijgen. Bij ontwikkeling van een fietssnelwegennetwerk willen wij daar graag bij aansluiten.

Concreet:

- Onderhoud van singels besteedt de gemeente zo veel mogelijk uit aan boerenbedrijven.
- De gemeente zet zich actief in voor uitbreiding van de capaciteit van het leidingennet.
- Kleine windmolens tot 21 meter in het buitengebied is toegestaan, mits naar aard en schaal passend in het landschap.
- De gemeente stimuleert opwekking van zonne-energie op daken.
- Opwekking van zonne-energie op landbouw- of natuurgrond is niet toegestaan, tenzij naar aard en schaal passend in het landschap.